

KIRKKOHALLITUKSEN YLEISKIRJE

Nro 33/2005
18.11.2005

ENNAKKOTIETOA UUDESTA VAALILAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

Kirkolliskokous on hyväksynyt toukokuussa 2005 useita tarkistuksia kirkollisia vaaleja koskeviin säännöksiin. Erityisen tärkeitä ovat seurakuntavaaleja koskevat tarkistukset silmällä pitäen syksyn 2006 yleisiä seurakuntavaaleja, mutta myös seurakuntaliitosten johdosta toimitettavien ylimääräisten seurakuntavaalien kanalta. Edelleen kirkkoherranvaalia koskevia säännöksiä on tarkistettu eräiltä merkittäviltä kohdin. Pyrkimyksenä on ollut seurakuntavaaleissa varata enemmän aikaa kaikkien osapuolten vaalivalmisteluihin ja vaalityöhön sekä päivittää kirkkoherranvaalin vaaliluettelo ajan tasalle ehdokasasettelun tai vaalivalituksen alaisen päätöksen saatua lainvoiman. Kirkkoherranvaaliin tulee lisäksi pakollinen ennakkoonestys.

Näiden vaalisäännösten säädösvalmistelu kirkkolain säännösten osalta on kesken opetusministeriössä eikä varmuutta näiden säännösten voimaantulon tarkasta ajankohdasta ole, vaikka ne pyritäänkin saamaan voimaan 1.1.2006. Kirkkojärjestyksen ja kirkon vaalijärjestyksen säännösten voimaantulo puolestaan on riippuvainen lainmuutoksen voimaantulosta. Nämä kaikki säännökset ovat luettavissa *lopullisessa voimaan tulevassa muodossa* kevään 2005 kirkolliskokouksen *pöytäkirjasta kohdasta 12.5.2005, 46 §*. Säädösvalmisteluasiakirjoina ovat kirkkohallituksen esitys 12/2004 ja kirkolliskokouksen lakivaliokunnan siitä antama mietintö 1/2005, joihin on syytä tarvittaessa tutustua. Lakivaliokunnan mietinnössä on myös rinnakkaistekstit kaikista säännöksistä vertailun helpottamiseksi.

Kun monissa seurakunnissa jo ollaan ryhtymässä seurakuntavaalien alustavaan valmisteluun ja hahmottelemaan vaaliaikataulua harkinnanvaraisten toimenpiteiden osalta sekä muutoinkin kiinnittämään seurakunnan resursseja vaaliaikatauluun, selostetaan tässä yleiskirjeessä *tulevia muutoksia ennakkotietona pääpiirteissään*. Lain ja muiden säännösten voimaantulosta tiedotetaan vielä tarkemmin erikseen.

1. Yleiset seurakuntavaalit

Pääasiallinen muutos seurakuntavaaleissa liittyy valmistelutoimien aikaistamiseen keskimäärin kahdella viikolla. Vaalilautakuntaa koskeva säännös on nostettu lain tasolle. Äänestysaluejako tulee mahdolliseksi, jolloin vaalilautakunta jakautuu jaostoiksi äänestyspaikoille.

Olenaiset vaaliaikataulun *muuttuneet* päivämäärät ovat seuraavat:

Mahdollinen äänestysaluejako

Kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto voi päättää, että seurakunta jaetaan äänestysalueisiin. Tällaisessa tapauksessa vaalilautakuntaan on valittava niin monta jäsentä, että vaalilautakunta voi jakaantua jaostoiksi äänestysalueille huolehtimaan vaalitoimituksista. Käytännössä päätös äänestysaluejaosta on siten tehtävä viimeistään silloin, kun vaalilautakunta valitaan. Määräaika vaalilautakunnan valitsemiselle on vanhastaan toukokuun loppuun mennessä. (KVJ 2:1)

Vaalilautakunnan kokous viimeistään 1.8. vaaleissa valittavista ja näiden vaalikelpoisuudesta sekä perustamisasiakirjojen jättämisestä

Kokous, jossa on ilmoitettava kirkkovaltuustoon taikka yhteiseen kirkkovaltuustoon ja seurakuntaneuvostoon valittavien jäsenten määrä, ehdokkaiden vaalikelpoisuuden edellytykset sekä minä päivinä ja kellonaikoina ja mihin valitsijayhdistysten perustamisasiakirjat on jätettävä, on aikaistunut huomattavasti, sillä aikaisemmin se oli pidettävä viimeistään 20.8, nyt viimeistään 1.8.

Kuulutus päätetyistä asioista on pantava seurakunnan ilmoitustaululle *ennen elokuun 10 päivää* ja pidettävä siinä *syyskuun 15 päivään kello 16 asti* sekä julkaistava lehdessä *elokuun 10 päivään mennessä*. (KVJ 2:35)

Äänioikeus ja vaaliluettelo

Äänioikeutta seurakuntavaalissa käytetään *siinä seurakunnassa, jossa äänioikeutettu on merkitty läsnäolevaksi viimeistään vaalivuoden elokuun 15 päivänä*. (KL 8:3)

Vaaliluettelo laaditaan 1.9. mennessä ja tarkistetaan viimeistään tuona päivänä (KVJ 2:15 ja 17) sekä *pidetään nähtävänä kahtena 1.9. jälkeisenä peräkkäisenä arkipäivänä*, ei kuitenkaan lauantaina. Tämän vuoksi nähtävänäpitoaika on 4-5.9.2006.

Perustamisasiakirjat

Valitsijayhdistyksen perustamisasiakirja liitteineen jätettävä kirkkoherranvirastoon viimeistään syyskuun 15 päivänä ennen klo 16. (KVJ 2:36)

Perustamisasiakirjat tarkistetaan viimeistään syyskuun 16 päivänä pidettävässä vaalilautakunnan kokouksessa. (KVJ 2:37)

Valitsijayhdistyksen asiamiehellä oikeus viimeistään lokakuun 1 päivänä ennen klo 16 tehdä *oikaisu* tai antaa *pyydetty lisäselvitys*. (KVJ 2:37)

Vaalilautakunnan kokous 1.10

Kokous on aikaistettu 10 päivällä entisestä määräpäivästä 10.10. ja pidetään siis 1.10. (KVJ 2:39).

2. Valituksen johdosta uudelleen toimitettavat seurakuntavaalit sekä poikkeukselliset seurakuntavaalit

Valituksen johdosta uudelleen toimitettavissa seurakuntavaaleissa ja KL 8:5 tarkoitetuissa poikkeuksellisissa seurakuntavaaleissa äänioikeutta käytetään siinä seurakunnassa, jossa äänioikeutettu on merkitty seurakunnan läsnäolevaksi jäseneksi viimeistään 70 päivää ennen ensimmäistä vaalipäivää (KL 8:3, 2)

Vaaliluettelo laaditaan 55 päivää ennen ensimmäistä vaalipäivää (KVJ 2:15, 2 2k.) ja tarkistetaan viimeistään toisena päivänä tämän jälkeen (KVH 2:17, 1).

Joissakin seurakunnissa ja seurakuntayhtymissä joudutaan pitämään seurakuntaliitosten johdosta ylimääräiset vaalit. Jos vaalit pidetään uusien vaalisäännösten tultua voimaan, on vaaliaikataulu ja toimenpiteet ajoitettava niiden mukaan. Tämä edellyttää kuitenkin, että tuomiokapituli on määrännyt vaalit niin pitkälle vuoden 2006 puolelle, että uudet säännökset ja niiden edellyttämät pidentyneet määräajat voidaan ottaa huomioon. Asiasta ei kuitenkaan ole siirtymäsäännöstä.

3. Kirkkoherranvaali

Vaalin nimitys

Kirkkoherranvaali vaalin nimityksenä korvaa papinvaalin. (KL 8:1)

Äänioikeus ja vaaliluettelo

Äänioikeus on kaikilla viimeistään ensimmäisenä vaalipäivänä 18 vuotta täyttäneillä kirkon jäsenillä. (KL 8:3, 1)

Äänioikeutta käytetään siinä seurakunnassa, jossa äänioikeutettu on merkitty seurakunnan läsnäolevaksi jäseneksi viimeistään 70 päivää ennen ensimmäistä vaalipäivää. Tämä koskee kaikkia kirkkoherranvaaleja sujuupa vaali ilman valituksia tai onpa kysymyksessä oikaisuvaatimuksen tai valituksen johdosta pitkittynyt tai uudestaan toimitettava vaali. (KL 8:3, 2)

Valitustapauksessa tuomiokapituli määrää vaaliehdotuksen saatua lainvoiman vaalit toimitettavaksi niin pitkälle, että uusi ajantasainen vaaliluettelo voidaan laatia yllä olevan mukaisesti (KJ 6:27)

Vaaliluettelo laaditaan 55 päivää ennen ensimmäistä vaalipäivää. (KVJ 2:15, 2 2k.) ja tarkistetaan viimeistään toisena päivänä tämän jälkeen (KVJ 2:17, 1).

Tämän jälkeen vaaliluettelo pidetään nähtävänä kuten seurakuntavaaleissa eli vähintään neljän tunnin ajan kahtena vaaliluettelon tarkistamista seuraavana peräkkäisenä arkipäivänä, ei kuitenkaan lauantaina. (KVJ 2:18)

Oikaisuvaatimukset vaaliluetteloä vastaan käsitellään kaksi viikkoa vaaliluettelon nähtävilläoloajan päättymisen jälkeen pidettävässä vaalilautakunnan kokouksessa. Tässä ei ole muutosta entiseen (KL 24:9, 2).

Ennakoäänestys ja kirkkoherranvaali

Lehtikuulutus kirkkoherranvaalista on julkaistava lehdessä viimeistään viisi päivää ennen ennakoäänestyksen alkua. (KVJ 2:24, 2)

Ylimääräistä ehdokasta on pyydettävä viimeistään viimeisen vaalinäytteen jälkeisenä keskiviikkona ennen kello 16. (KVJ 2:25, 1)

Ennakoäänestys kirkkoherranvaalissa alkaa viimeistä vaalinäytettä seuraavan sunnuntain jälkeisenä maanantaina ja jatkuu saman viikon perjantaihin. Ennakoäänestys tapahtuu vain siinä seurakunnassa, jonka kirkkoherra vaalilla valitaan, kirkkoherranvirastossa joka päivä klo 9 - 18 sekä kotiaänestyksenä siten kuin niistä säädetään KVJ 43 - 49f §:ssä. (KVJ 2:23)

Kirkkoherranvaali aloitetaan viimeistä vaalinäytettä seuraavana toisena sunnuntaina. Vaali toimitetaan seurakunnan kirkossa taikka kirkkoneuvoston tai seurakunta-neuvoston määräämässä muussa paikassa. Tällaista muuta paikkaa koskevaa päätöstä ei alisteta enää tuomiokapituliin. (KVJ 2:23, 1)

KIRKKOHALLITUS

Matti Halttunen

Mikko Tähkänen